

FSMA_2018_03 dd. 28/03/2018

Tenuitvoerlegging van de gemeenschappelijke richtsnoeren betreffende risicofactoren van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Toepassingsveld:

Deze richtsnoeren zijn gericht aan de in België gevestigde entiteiten die onder de toezichtsbevoegdheden van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) vallen, en worden geïmpliceerd door artikel 5, § 1, 11° tot 20°, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, hierna “onderworpen entiteiten” genoemd, namelijk:

- de beleggingsondernemingen naar Belgisch recht met een vergunning in de hoedanigheid van vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies in de zin van artikel 6, § 1, 2°, van de wet van 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies;
- de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies die onder het recht van een andere lidstaat ressorteren bedoeld in artikel 70 van voornoemde wet van 25 oktober 2016 en de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies die onder het recht van een derde land ressorteren bedoeld in titel III, hoofdstuk II, afdeling III, van dezelfde wet;
- de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht bedoeld in deel 3, boek 2, van de wet van 3 augustus 2012 betreffende de instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van Richtlijn 2009/65/EG en de instellingen voor belegging in schuldvorderingen;
- de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging bedoeld in artikel 258 van voormelde wet van 3 augustus 2012;
- de beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht bedoeld in artikel 3, 12°, van de wet van 19 april 2014 betreffende de alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheerders;
- de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging bedoeld in de artikelen 114, 117, 163 en 166 van voormelde wet van 19 april 2014;
- de beleggingsvennootschappen naar Belgisch recht bedoeld in artikel 3, 11°, van de voormelde wet van 3 augustus 2012, voor zover en in de mate waarin deze instellingen instaan voor de verhandeling van hun effecten in de zin van artikel 3, 22°, c), en 30°, van dezelfde wet;

- de beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen naar Belgisch recht bedoeld in artikel 271/1 van de voormelde wet van 3 augustus 2012, voor zover en in de mate waarin deze instellingen instaan voor de verhandeling van hun effecten;
- de beleggingsvennootschappen naar Belgisch recht bedoeld in artikel 3, 11°, van de voormelde wet van 19 april 2014, voor zover en in de mate waarin deze instellingen instaan voor de verhandeling van hun effecten in de zin van artikel 3, 26°, van dezelfde wet;
- de alternatieve financieringsplatformen bedoeld in de wet van 18 december 2016 tot regeling van de erkenning en de afbakening van crowdfunding en houdende diverse bepalingen inzake financiën;
- de marktondernemingen die de Belgische gereglementeerde markten organiseren bedoeld in artikel 3 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, behalve wat hun opdrachten van publiekrechtelijke aard betreft;
- de in België gevestigde personen die beroepshalve verrichtingen voor de contante aankoop of verkoop van deviezen in contanten of met cheques in deviezen dan wel met gebruik van een krediet- of betaalkaart uitvoeren bedoeld in artikel 102, tweede lid, van de wet van 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies;
- de makelaars in bank- en beleggingsdiensten bedoeld in artikel 4, 4°, van de wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten, evenals de in België gevestigde bijkantoren die gelijkwaardige werkzaamheden uitoefenen die ressorteren onder het recht van een andere lidstaat;
- de onafhankelijk financiële planners bedoeld in artikel 3, § 1, van de wet van 25 april 2014 inzake het statuut van en het toezicht op de onafhankelijk financiële planners en inzake het verstrekken van raad over financiële planning door gereglementeerde ondernemingen, evenals de bijkantoren in België van personen die gelijkwaardige werkzaamheden uitoefenen die ressorteren onder het recht van een andere lidstaat;
- de verzekeringsbemiddelaars bedoeld in deel 6 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen die hun beroepsactiviteiten buiten elke exclusieve agentuurovereenkomst uitoefenen in één of meerdere levensverzekeringstakken bedoeld in bijlage II van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, evenals de in België gevestigde bijkantoren van personen die gelijkwaardige werkzaamheden uitoefenen die ressorteren onder het recht van een andere lidstaat;
- de kredietgevers in de zin van artikel I.9, 34°, van het Wetboek van economisch recht die in België gevestigd zijn en die activiteiten van consumentenkrediet of hypothecair krediet uitoefenen, als bedoeld in boek VII, titel 4, hoofdstukken 1 en 2, van hetzelfde Wetboek, evenals de in België gevestigde bijkantoren van personen die gelijkwaardige werkzaamheden uitoefenen die ressorteren onder het recht van een andere lidstaat.

Samenvatting/Doelstelling:

Dit document betreft de Gemeenschappelijke richtsnoeren krachtens artikel 17 en artikel 18, lid 4, van Richtlijn (EU) 2015/849 betreffende vereenvoudigd en verscherpt cliëntenonderzoek en de factoren die kredietinstellingen en financiële instellingen in overweging dienen te nemen wanneer zij

het aan afzonderlijke zakelijke relaties en occasionele transacties verbonden witwasrisico en risico van terrorismefinanciering beoordelen.

Geachte mevrouw,

Geachte heer,

De Verordeningen (EU) Nr. 1093/2010¹, (EU) Nr. 1094/2010² en (EU) Nr. 1095/2010³ van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 richten de Europese toezichthoudende autoriteiten op, i.e. de Europese Bankautoriteit (EBA), de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA).

Krachtens de artikelen 16 en 56, lid 1, van elk van voornoemde Verordeningen, kunnen de Europese toezichthoudende autoriteiten gemeenschappelijke richtsnoeren richten tot bevoegde autoriteiten of financiële instellingen, met het oog op het invoeren van consistente, efficiënte en effectieve toezichtspraktijken binnen het Europees systeem voor financieel toezicht en het verzekeren van de gemeenschappelijke, uniforme en consistente toepassing van het Unierecht.

Conform lid 3 van artikel 16 van elk van voornoemde Verordeningen moeten de bevoegde autoriteiten en de onderworpen entiteiten zich tot het uiterste inspannen om aan die richtsnoeren te voldoen, en binnen twee maanden nadat die richtsnoeren zijn gegeven, moeten alle bevoegde autoriteiten bevestigen of zij aan die richtsnoeren voldoen of voornemens zijn die op te volgen. Wanneer een bevoegde autoriteit daaraan niet voldoet of niet voornemens is die op te volgen, stelt zij de Europese toezichthoudende autoriteiten daarvan in kennis, met opgave van de redenen.

De artikelen 17 en 18, lid 4, van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering bepalen het volgende: *"[...] De Europese toezichthoudende autoriteiten geven uiterlijk op 26 juni 2017 richtsnoeren, die gericht zijn tot de bevoegde autoriteiten en krediet- en financiële instellingen [...] betreffende de risicofactoren die in overweging moeten worden genomen en de maatregelen die moeten worden toegepast in situaties waarin [vereenvoudigde cliëntenonderzoekmaatregelen] / [verscherpte cliëntenonderzoekmaatregelen] passend zijn. Er wordt specifiek rekening gehouden met de aard en omvang van de bedrijfsactiviteit en, indien zulks passend en evenredig is, wordt er in specifieke maatregelen voorzien."*

In het licht daarvan hebben de Europese toezichthoudende autoriteiten op 4 januari 2018 gemeenschappelijke richtsnoeren gegeven krachtens artikel 17 en artikel 18, lid 4, van voornoemde Richtlijn (EU) 2015/849 betreffende vereenvoudigd en verscherpt cliëntenonderzoek en de factoren die kredietinstellingen en financiële instellingen in overweging dienen te nemen wanneer zij het aan

¹ Verordening (EU) Nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie.

² Verordening (EU) Nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie.

³ Verordening (EU) Nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie.

afzonderlijke zakelijke relaties en occasionele transacties verbonden witwasrisico en risico van terrorismefinanciering beoordelen (hierna “de **Richtsnoeren betreffende risicofactoren**”).

De Richtsnoeren betreffende risicofactoren geven toelichting bij de factoren die de onderworpen entiteiten in overweging dienen te nemen wanneer zij het aan een afzonderlijke zakelijke relatie of een occasionele verrichting verbonden witwasrisico en risico van terrorismefinanciering beoordelen. Zij beschrijven ook hoe de onderworpen entiteiten de draagwijdte van hun waakzaamheidsmaatregelen ten aanzien van de cliënten zo dienen aan te passen die in verhouding staat tot het risico voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme dat zij hebben vastgesteld, conform artikel 19, § 2, eerste en tweede lid, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

Deze Richtsnoeren richten zich op risicobeoordelingen van afzonderlijke zakelijke relaties en occasionele verrichtingen, maar de onderworpen entiteiten kunnen deze richtsnoeren *mutatis mutandis* ook gebruiken bij de algemene risicobeoordeling als bedoeld in artikel 8 van voornoemde Richtlijn (EU) 2015/849, dat door artikel 16 van voornoemde wet van 18 september 2017 in Belgisch recht is omgezet.

De factoren en maatregelen die in de Richtsnoeren betreffende risicofactoren worden uiteengezet, zijn niet exhaustief en de onderworpen entiteiten dienen, zo nodig, andere factoren en maatregelen in aanmerking te nemen.

De FSMA is van oordeel dat de Richtsnoeren betreffende risicofactoren nuttige verduidelijkingen over de toepassing van voornoemde artikelen bevatten. Zij zal die Richtsnoeren bijgevolg in haar toezichtsinstrumentarium integreren en er met name gebruik van maken wanneer zij de toereikendheid beoordeelt van de risicobeoordelingen en van de door de onderworpen entiteiten uitgewerkte gedragslijnen en procedures in verband met de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

* * *

Hoogachtend,

De Voorzitter,

JEAN-PAUL SERVAIS

[Bijlage: FSMA 2018_03-1 – Richtsnoeren betreffende risicofactoren \(JC 2017 37\).](#)